

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

4SV003 Svenska för undervisning i gymnasieskolan, 30
högskolepoäng

Swedish for Upper Secondary School Teachers, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket, Litteraturvetenskap

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2012-03-13

Senast reviderad 2019-07-05 av Fakulteten för konst och humaniora. Revidering av kurslitteratur

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2019

Förkunskaper

Lärarexamen med minst 90 hp i svenska

Mål

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- muntligt och skriftligt uppvisa tolkningsteoretisk medvetenhet samt förmåga till litterär tolkning och kritiskt tänkande,
- redogöra för den moderna och postmoderna litteraturens historia i samspel med övrig samhällsutveckling,
- muntligt och skriftligt presentera, analysera och diskutera litterära problem ur ett utvecklingsperspektiv,
- visa fördjupad förmåga att muntligt och skriftligt omsätta ämnesteori, terminologi och metod på den lästa skönlitteraturen,
- diskutera och skriftligt redogöra för konkurrerande uppfattningar om litteraturens roll inom svenskämnet som över tid gjort sig gällande i debatten,
- utifrån litteraturdidaktisk forskning föra analytiska resonemang om hur litterär kompetens kan utvärderas i undervisningen.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- tillgodogöra sig och analysera film utifrån några grundläggande kulturteoretiska och stilanalytiska perspektiv,
- analysera film och andra medietexter som bygger på rörliga bilder utifrån didaktiska perspektiv,
- skapa filmanalytiska och filmhistoriska lektionsunderlag,
- diskutera och problematisera filmens potential i gymnasiets svenskundervisning utifrån olika elevgruppers behov.

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- beskriva barns och ungdomars språk- och repertoarutveckling under skoltiden,
- analysera och utifrån metodiska ställningstaganden ge adekvat respons på olika typer av elevtext med hänsyn tagen till uppgift, genre, elevens ålder, språklig och kulturell bakgrund samt kunskapsnivå,
- diskutera sina teoretiska kunskaper om språk och språkutveckling ur ett didaktiskt perspektiv,
- diskutera ämnesdidaktiska teorier om skrivutveckling samt kunna analysera och kritiskt granska ämnesplaner och hur dessa realiserar i skolans praktik.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna

- använda styrdokument och nationella prov som stöd i betygsättning i svenska,
- utifrån ämnesdidaktiska överväganden konstruera betygsgrundande uppgifter och som förhåller sig till de nationella kunskapskraven för olika moment inom ämnet,
- sammanväga och vikta moment i förhållande till rådande styrdokument,
- resonera om betygssystemets nivåer i förhållande till kunskapsprogression och stoffurval.

Innehåll

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Delkursen behandlar litteratur från 1950 fram till 00-talet. Analys av och tolkningsteoretiska perspektiv på moderna romaner, noveller, dramer, lyrik och bilderböcker görs ur ett samhälleligt perspektiv. I delkursen belyses texterna såväl utifrån estetiska, genremässiga och idéhistoriska aspekter, som specifika egenskaper och litteraturhistoriska sammanhang. De flytande gränserna mellan barn- och vuxenlitteratur i samtiden historiseras och diskuteras, liksom litteraturens produktions- och receptions villkor i det senmoderna samhället.

Svensklärares uppdrag i det postmoderna medieexpansiva och mångkulturella samhället belyses och har fördjupad ämnesteoretisk kunskap och litteraturredidaktisk reflektion som mål. Uppgiftskulturer och bedömningsfrågor i dagens litteraturundervisning problematiseras ur olika teoretiska perspektiv, så även frågor om litteraturens kunskaps- och personlighetsutvecklande dimensioner.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Kursen ger en orientering i filmanalysens grunder, filmvetenskapliga metoder och filmvetenskapliga termer och begrepp. Filmatiseringar av romaner, noveller, tecknade serier samt genrer med stor betydelse i ungdomars vardag, såsom dataspel och tv-serier analyseras och diskuteras. Kursen koncentrerar sig på modern populärfilm ur olika didaktiska perspektiv som inbegriper både historiska och samhälleliga kontexter. Kursen tar upp frågor om tillgång till filmarkiv på nätet, upphovsrätt och det praktiska

planeringsarbetet inför filmundervisning.

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Delkursens syfte är att de studerande ska tillägna sig modeller och metoder för en språkutvecklande undervisning, där hänsyn tas till elevers olika utvecklingsnivåer vad gäller språk- och genrerepertoar. Kursen behandlar det omgivande samhällets normer och krav på skrivande och de situationer som kan uppstå när olika språkkulturer möts i och utanför klassrummet. Kursen utgår från teorier om barns och ungdomars språkutveckling i tal och skrift, samt om utveckling av repertoarer. I delkursen problematiseras ämnesdidaktiska frågor ur ett funktionellt perspektiv. Respons och praktisk bedömning av elevtext är ett centralt tema.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Kursen syftar till att ge teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom svenskämnet. Styrdokument och nationella prov i svenska relateras till svenskämnets historiska bakgrund och fördjupad diskussion av lärares olika ämneskonceptioner. De didaktiska konsekvenserna av betygsättning och bedömning diskuteras.

Undervisningsformer

Undervisningen löper på distans med webbaserad lärplattform. Enstaka campusförelagda föreläsningar kan förekomma.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För att erhålla betyget Väl godkänd på kursen krävs Väl godkänd på tre av fyra delkurser.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov och genom aktivt deltagande i seminarier.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i en examen tillsammans med följande kurser som helt eller delvis överlappar innehållet i denna kurs: 2SVÄ08

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1 Litteraturen i samhället från 1950 till 00-tal, 7,5 hp

Facklitteratur

Culler, Jonathan & Svedjedal, Johan. 2011. *Litteraturteori*. Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-06734-6

Kåreland, Lena. 2013. *Barnboken i samhället*. Studentlitteratur. 164 s. ISBN 978-91-

44-08445-9.

Penne, Sylvi. 2001. ”Å vokse opp i ofrets århundre – om didaktikk og estetikk ved årtusensskiftet”. I *Tekstkompetence*. TemaNord 2001:576. 7 s.

Petersson, Margareta (red.). 2011. *Världens litteraturer: en gränsöverskridande historia*. 1. uppl. Studentlitteratur, urval. ISBN 978-91-44-05587-9

Salomonsson, Anna. 2018. "Människan och skogen. Makt- och ekokritik i Sara Lidmans *Hjortronlandet*". I *Norrlandslitteratur: Ekokritiska perspektiv*. (red.) Anders E. Johansson mfl. Makadam förlag. ISBN 978-91-7061-248-0

Didaktisk facklitteratur

Molloy, Gunilla. 2017. *Svenskämnets roll. Om didaktik, demokrati och critical literacy*. Studentlitteratur. (135 s.) ISBN 9789144076249

Tengberg, Michael. 2011. *Samtalets möjligheter: om litteratursamtal och litteraturreception i skolan*. Brutus Östlings bokförlag Symposion. ISBN 978-91-86761-01-1

Thorson, Staffan. 2009. ”Att följa den röda tråden’. Om studenters interaktion med prosafiktion." I *Främlingskap och främmandegöring. Förhållningssätt till skönlitteratur i universitetsundervisningen*. red. Staffan Thorson m. fl. Daidalos. 111 s. ISBN 978-91-7173-283-5

Ullström, Sten-Olof. 2009. ”Frågor om litteratur – om uppgiftskulturer i gymnasieskolan”. I *Läsa bör man...? Den skönlitterära texten i skola och lärarutbildning*, red. Lena Kåreland, Liber. 27 s. ISBN 978-91-47-09395-3

Wennerström Wohrne, Maria. 2015. "Begär eller uppror? Attityder till läsning inom tre gymnasiegrupper". I *Litteraturen på undantag? Unga vuxnas fiktionsläsning i dagens Sverige*. (red) Torsten Pettersson m.fl. Makadam förlag. ISBN 978-91-7061-179-7

Årheim, Annette. 2007. *När realismen blir orealistisk. Litteraturens "sanna historier" och unga läsares tolkningsstrategier*. Växjö University Press. 219 s. ISBN 978-91-7636-571-7

Skönlitteratur

Asturias, Miguel Angel. 1965. ”Amerikaner allesammans”. I *Weekend*.

Beckett, Samuel. 1952. *I väntan på Godot*.

Bergström, Gunilla. (1970-tal). Två valfria *Alfons Åberg*-böcker.

Carver, Raymond. 1991. ”Elementärt”. I *Grannar*.

Dylan, Bob. ”It’s All Over Now Baby Blue”.

Enquist, P.O. 1999. *Livläkarens besök*.

Frostensson, Katarina. Några dikter.

Holmqvist, Ninni. 1995. ”Dansa i mörkret”. I *Kostym*.

Ishiguro, Kazuo. 1989. *Återstoden av dagen*.

Jansson, Tove. 1960. *Vem ska trösta Knyttet?*

Hellsing, Lennart. 1952. *Kraker Spektakel*.

Larsmo, Ola. 2009. *Jag vill inte tjäna*.

Lidman, Sara. 1955. *Hjortronlandet*.

Lindgren Astrid. 1954. *Mio min Mio*.

Lindqvist, John Ajvide. 2004. *Låt den rätte komma in*.

Morrison, Toni. 1987. *Beloved*.

Nilsson, Johanna. 1996. *Hon går genom tavlan, ut ur bilden*.

Salinger, J. D. 1951. *Räddaren i nöden*.
Schlink, Bernhard. 1997. *Högläsaren*.
Sjöwall, Maj & Wahlöö, Per. 1968. *Den skrattande polisen*.
Sonnevi, Göran. Några dikter.
Solzjenitsyn, Aleksandr. 1962. ”En dag i Ivan Denisovitjs liv”.
Tranströmer, Tomas. Några dikter.

Delkurs 2 Filmanalys och filmdidaktik, 7,5 hp

Facklitteratur

Benshoff, Harry M. & Sean Griffin. 2009. *America on Film: Representing Race, Class, Gender and Sexuality at the Movies*. 2nd ed. Chichester, UK: Wiley-Blackwell. 453 s. ISBN: 9781405170550.

Bordwell, David, Kristin Thompson & Jeff Smith (2017), *Film art: an introduction*. Eleventh edition. New York, NY: McGraw-Hill Education, i urval, ca 250 s, ISBN 978-1-259-53495-9

Didaktisk facklitteratur

Cutchins, Dennis, Laurence Raw & James M. Welsh, red. (2010). *The pedagogy of adaptation*, i urval 120 s, ISBN 978-0-8108-7296-7

Janson, Malena, red. (2014). *Introduktion till filmpedagogik: vita duken som svarta tavlan*, 2. uppl., Gleerup, Malmö, 220 s, ISBN 9789140692634

Olin-Scheller, Cristina. (2008) *Såpor istället för Strindberg? Litteraturundervisning i ett nytt medielandskap*. Stockholm: Natur och kultur. 160 s. ISBN: 978-91-27-41482-2

Övriga läromedel

Material från Svenska Filminstitutets Film i skolan: <http://sfi.se/sv/filmiskolan/>

Delkurs 3 Elevtextanalys, 7,5 hp

Didaktisk facklitteratur

Ask, Sofia. senaste upplagan. *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 129 s. ISBN 978-91-44-05936-5

Berge, Anna & Per Blomqvist. senaste upplagan. *Skrivundervisning i samspel med litterära texter*. Liber. 188 s. ISBN 9789147100910.

Crone Blevines, Deborah. 2002. "The art of response". *The English Journal*, vol 91, nr 6 juli 2002. S. 93–98.

Hallesson, Yvonne & Raattamaa Visén, Pia Mariana. 2019. *Att arbeta med yrkes- och ämnestexter i gymnasieskolan: en didaktisk handbok*. Första upplagan Stockholm: Natur & Kultur. (kap 1–3, ca 60 sidor). ISBN 9789127819825

Johansson, Annelie. 2015. "Textens vävda mönster". I Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.). *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups utbildning AB. S. 57–78. ISBN 978-91-40-68848-4

Liberg, Caroline & Smidt, Jon. (red.) 2019. *Att bli lärare i svenska*. Stockholm: Liber. (kap 4–10, 13).

Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun. 2015. ”Att börja en mening. Fundamentens betydelse för meningsskapande inom och mellan meningar”. I Lindgren, Maria & Svensson, Gudrun (red.). *Skrivande i skolan*. Malmö: Gleerups. S. 97–116. ISBN 978-

Myhill, Debra, Jones, Susan, Lines, Helen & Watson, Annabelle. 2012. *Language as Putty: How Grammar Supports Writing Development*. University of Exeter. 13 s.

Myhill, Debra. 2016. 'Writing Conversations: Metalinguistic Talk about Writing'. *Bulletin Suisse de Linguistique Appliquée*, No 103 153–166. Tillgänglig online: ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=3871&context=sspapers

Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva. senaste upplagan. *Bedömning av elevtext: enligt Lgr11 och Lgy11*, 1. uppl., Natur & kultur, Stockholm. 170 s. ISBN: 9789127442146.

Skolverket. Senaste upplagan. *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. Tillgänglig som pdf: <https://www.skolverket.se/publikationer?id=2573> 148 s.

Språket på väg [Elektronisk resurs] 1 ett diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans åk 6-9. senaste upplagan. Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet:

http://www.skolverket.se/prov_och_bedomning/ovrigt_bedomningsstod/2.1195/svenska-och-svenska-som-andrasprak-1.106467

Skolverket. senaste upplagan. Språk-, läs- och skrivutveckling - Gymnasieskola. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 1: *Skrivande på gymnasiet*. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/Gymnasieskola/032_utvecklande-skrivundervisning/del_01/1.%20Skrivande%20p%C3%A5%20gymnasiet.pdf

Skolverket. senaste upplagan. Språk-, läs- och skrivutveckling - Gymnasieskola. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 2: *Skrivkompetenser*. Exemplet nationella prov. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/Gymnasieskola/032_utvecklande-skrivundervisning/del_02/Material/Flik/Del_02_MomentA/Artiklar/M32_gy_02A_skrivkompetens

Skolverket. senaste upplagan. Språk-, läs-, och skrivutveckling - Gymnasieskola. Modul: Utvecklande skrivundervisning. Del 7: *Responsstrategier och verktyg*. Dokumentet finns tillgängligt på: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/Gymnasieskola/032_utvecklande-skrivundervisning/del_07/Material/Flik/Del_07_MomentA/Artiklar/M32_gy_07A_07_respons.doc

Vetenskapliga artiklar ca 50 sidor.

Aktuella styrdokument för grund- och gymnasieskolan.

Referenslitteratur

Nordenfors, Mikael. 2017. *Elevernas texter: redskap för textanalys, textsamtal och bedömning*. Lund: Studentlitteratur. 371 s. ISBN 978-91-44-09711-4. 371 s.

Svenska skrivregler. Senaste upplagan. Stockholm: Liber. 264 s.

Delkurs 4 Betyg och bedömning i svenskämnet, 7,5 hp

Aldrin, Emilia. 2015. ”Textbedömning i svenskämnet – attityder, erfarenheter och

variation". *Forskning om undervisning och lärande* nr 14, s. 62–83.

Ask, Sofia. 2012. *Språkämnet svenska: ämnesdidaktik för svensklärare*. Lund: Studentlitteratur. 125 s. ISBN 978-91-44-05936-5

Fjellström, Roger. 2002. "Betygsättandets etik" I *Att döma eller bedöma. Tio artiklar om bedömning och betygssättning*. Stockholm: Skolverket.

Jönsson, Anders. 2017. *Lärande bedömning*. 4 uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB. 206 s. ISBN: 9789140696564

Liberg, Caroline & Smidt, Jon. (red.) 2019. *Att bli lärare i svenska*. Stockholm: Liber. (kap 1–3, 11–12).

Palmér, Anne & Östlund-Stjärnegårdh, Eva. 2015. *Bedömning av elevtext: enligt Lgr11 och Lgy11*, 1. uppl., Natur & kultur, Stockholm. 170 s. ISBN: 9789127442146

Sandin, Daniel. 2014. "Bedömningsdilemman". I: *Dokumentation för lärande*. Lund: Studentlitteratur. 28 sidor. ISBN 978-91-44-09438-0

Skar, Gustaf & Tengberg, Michael (red.). 2015. *Bedömning i svenskämnet. Årskurs 7–9*. Stockholm: Svenskläraryöreningen. 241 sidor. ISBN 978-91-27-13844-5

Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Finns som pdf Skolverkets hemsida:
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=2660>. 73 s.

Skolverket. 2014. *Bedömningsaspekter*. Stödmaterial. Tillgänglig som pdf:
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=3259>. 15 s.

Skolverket. 2018. *Betyg och betygssättning*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer. Stockholm: Skolverket. 49. s. ISBN: 9789175593296

Skolverket. 2013. *Sambedömning i skolan*. Tillgänglig som pdf:
<https://www.skolverket.se/publikationer?id=3172>. 39 s.

William, Dylan. 2013. "Argument för formativ bedömning". I: *Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur. 23 sidor. ISBN 978-91-44-08369-8

Aktuella artiklar om betyg och bedömning, ca 50 sidor

Aktuella styrdokument för grund- och gymnasieskolan, 50 s.